

Spis treści

	str.
Przedmowa	V
Spis treści	VII
Wykaz skrótów	XV
Rozdział I. Wprowadzenie do części ogólnej zobowiązań	1
§ 1. Zobowiązanie: pojęcie i konstrukcje	5
I. Charakterystyka ogólna relacji: zobowiązanie i prawo zobowiązań	5
II. Podstawowe pojęcia i instytucje prawa zobowiązań – sygnalizacja	12
III. Mechanizm kreacji zobowiązania przez umowę i przepisy	22
IV. Wykładnia dotycząca zobowiązań	24
V. Interpretacja w prawie zobowiązań	29
§ 2. Funkcje zobowiązań i prawa zobowiązań	32
I. Zobowiązanie jako narzędzie wymiany oraz ochrony majątku i dóbr niematerialnych	32
II. Ewolucja obrotu i jej wpływ na prawo zobowiązań	33
III. Podmiotowa dywersyfikacja obrotu a prawo zobowiązań	40
§ 3. Prawo zobowiązań a system prawa	55
I. Uwaga ogólna (konsekwencja przystąpienia do UE)	55
II. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności	56
III. Europejskie dążenia do harmonizacji i ujednolicenia prawa prywatnego w skali ponadpaństwowej	57
IV. Wpływ Konstytucji na prawo zobowiązań	73
V. Rozwój polskiego prawa zobowiązań	77
§ 4 Kwestie kolizyjne prawa zobowiązań	87
I. Prawo krajowe a prawo obowiązujące na obszarze krajowym („przestrzeń prawną”)	87
II. Przestrzenny zakres prawa zobowiązań (prawo prywatne międzynarodowe, jurysdykcja)	89
III. Czasowy zakres prawa zobowiązań (prawo intertemporalne)	97
Rozdział II. Struktura zobowiązania	107
§ 5. Pojęcie zobowiązania i zarys jego struktury	108
I. Zobowiązanie jako stosunek prawny	108
II. Elementy zobowiązania	112
§ 6. Podmioty zobowiązania	113
I. Wierzyciel i dłużnik	113
II. Pojęcie strony zobowiązania	115
III. Wielostronne stosunki zobowiązaniowe	116
IV. Zobowiązania z udziałem osób trzecich	117
V. Wielopodmiotowe zobowiązania wzajemne	118
VI. Wielość wierzycieli lub dłużników	119
VII. Osoby uczestniczące w wykonaniu zobowiązania	120
VIII. Oznaczenie podmiotów w zobowiązaniu	120
IX. Zobowiązania realne	123
§ 7. Uprawnienia i obowiązki stron	124
I. Pojęcia uprawnienia i obowiązku	124
II. Dług i podstawowe obowiązki dłużnika	133
III. Wierzytelność i podstawowe uprawnienia (roszczenia) wierzyciela	138

IV. Roszczenia wierzyciela o świadczenia uboczne i dodatkowe oraz odpowiadające im obowiązki dłużnika	141
V. Obowiązki dłużnika i roszczenia wierzyciela związane ze spełnieniem świadczenia	143
VI. Wierzycielski obowiązek współdziałania z dłużnikiem	143
VII. Inne obowiązki wierzyciela i roszczenia dłużnika	145
VIII. Uprawnienia kształtujące	146
IX. Uprawnienia do żądania ukształtowania zobowiązania przez sąd	152
X. Problem zarzutów	154
XI. Kompetencje do przenoszenia uprawnień i obowiązków	156
XII. Uprawnienia bezwzględne w stosunkach zobowiązaniowych	156
§ 8. Odpowiedzialność dłużnika	158
I. Dług i odpowiedzialność	158
II. Ograniczenia odpowiedzialności	161
III. Zobowiązanie niezupełne	163
§ 9. Złożoność i zmienność treści zobowiązania	165
I. Złożoność struktury zobowiązania	165
II. Zmienność treści zobowiązania	167
Rozdział III. Świadczenie	169
§ 10. Ogólne uwagi o świadczeniu	172
I. Pojęcie świadczenia	172
II. Przedmiot świadczenia	173
III. Cel świadczenia – interes wierzyciela	175
IV. Wola spełnienia świadczenia	177
V. Treść świadczenia oraz postaci świadczenia	178
VI. Świadczenia w zobowiązaniach rezultatu i starannego działania	180
VII. Czynności przygotowawcze, świadczenia główne i świadczenia uboczne	184
VIII. Możliwość spełnienia świadczenia	186
§ 11. Oznaczenie świadczenia	186
I. Uwagi ogólne	186
II. Oznaczenie świadczenia przez strony stosunku zobowiązaniowego lub przez osoby trzecie	187
III. Ustawowe reguły interpretacyjne dotyczące oznaczenia świadczenia	190
IV. Oznaczenie świadczenia przez wskazanie kryteriów jego bliższego określenia	191
V. Oznaczenie świadczenia przez sąd	192
VI. Oznaczenie świadczenia na drodze administracyjnej	192
§ 12. Niektóre rodzaje świadczeń	197
I. Świadczenia jednorazowe, okresowe, ciągłe	198
II. Świadczenia podzielne i niepodzielne	207
III. Świadczenia oznaczone co do tożsamości i oznaczone co do gatunku	209
§ 13. Świadczenia pieniężne	215
I. Uwagi ogólne	215
II. Pieniądz	215
III. Świadczenie pieniężne	222
IV. Walutowość	225
V. Wartość pieniądza	229
VI. Nominalizm i waloryzacja	230
§ 14. Odsetki	244
I. Uwagi ogólne	244
II. Źródła obowiązku zapłaty odsetek	250
III. Wysokość odsetek	252
IV. Wymagalność odsetek	257
V. Zakaz anatocyzmu	260
VI. Przedawnienie roszczeń o świadczenie odsetek	261

§ 15. Zwrot nakładów i wydatków	264
I. Pojęcie i rodzaje nakładów i wydatków ulegających zwrotowi	264
II. Zaspokojenie roszczeń z tytułu nakładów i wydatków	266
III. Powstanie roszczeń z tytułu nakładów i wydatków oraz ich przedawnienie	267
IV. Ułomność regulacji dotyczącej zwrotu nakładów i wydatków	268
§ 16. Świadczenia w zobowiązaniach przemiennych	269
I. Charakter zobowiązań przemiennych i wybór świadczenia	269
II. Niemożliwość świadczenia w zobowiązaniu przemiennym	272
III. Zbieg roszczeń lub uprawnień a zobowiązania przemiennie	274
IV. Upoważnienie przemienne	274
Rozdział IV. Wielość dłużników i wierzycieli	277
§ 17. Kształt zobowiązań z udziałem kilku podmiotów	279
I. Uwagi wprowadzające	279
II. Rodzaje solidarności i ich znaczenie gospodarcze	282
III. Źródła solidarności – ujęcie teoretyczne	284
IV. Klasyfikacja i uzasadnienie przepisów statuujących solidarność	287
V. Czynność prawna jako źródło solidarności	291
§ 18. Solidarność dłużników	293
I. Konstrukcja solidarności bierniej	293
II. Sytuacja dłużników solidarnych w czasie trwania stosunku prawnego	296
III. Pozycja dłużników solidarnych w sporze z wierzycielem	302
IV. Wygaśnięcie zobowiązań i roszczenia regresowe	309
V. Niektóre przypadki solidarności bierniej	322
§ 19. Solidarność niewłaściwa	348
I. Podstawowe przypadki	348
II. Spór o odrębność instytucji	353
III. Sytuacja prawna dłużników	359
§ 20. Solidarność wierzycieli	363
I. Solidarność czynna w praktyce	363
II. Sytuacja stron w czasie trwania stosunku prawnego	365
III. Wygaśnięcie solidarności wierzycieli	367
IV. Roszczenia regresowe	369
§ 21. Zobowiązania podzielne i niepodzielne	370
I. Zagadnienia ogólne	370
II. Zobowiązania podzielne	371
III. Zobowiązania ze świadczeniem niepodzielnym	373
Rozdział V. Umowy	377
§ 22. Pojęcie umowy w prawie polskim, funkcje umów. Źródła prawa regulującego umowy	380
I. Pojęcie umowy w prawie polskim, funkcje umów	380
II. Źródła prawa regulującego umowy	388
§ 23. Modernizacja i europeizacja polskiego prawa umów. Unifikacja europejskiego prawa umów. Zasady Europejskiego Prawa Umów (PECL)	393
I. Modernizacja i europeizacja polskiego prawa umów	393
II. Problemy europeizacji polskiego prawa umów	396
§ 24. Unifikacja europejskiego prawa umów. Zasady Europejskiego Prawa Umów (PECL)	398
I. Uwagi wstępne	398
II. Kierunki rozwoju europejskiego prawa umów	398
III. Funkcje i cele ujednoliconego prawa kontraktów	400
IV. Mechanizm zastosowania PECL	402
V. Dopuszczalność zastosowania PECL w świetle uregulowań prawa polskiego	403

§ 25. Klasyfikacje umów	404
I. Uwagi wstępne	404
II. Umowy zobowiązujące i rozporządzające	405
III. Umowy nazwane i nienazwane	407
IV. Umowy jednostronnie lub dwustronnie zobowiązujące	
Umowy wzajemne	409
V. Umowy konsensualne i realne	410
VI. Umowy odpłatne i nieodpłatne	411
VII. Umowy przysparzające	412
VIII. Umowy kauzalne i abstrakcyjne	413
IX. Umowy losowe	414
X. Umowy swobodnie negocjowane i umowy adhezyjne	415
XI. Umowy o zobowiązanie rezultatu i umowy o zobowiązanie należytej staranności	416
§ 26. Swoboda umów	419
I. Ogólne wiadomości o swobodzie umów zobowiązaniowych	419
II. Teoretyczna konstrukcja swobody umów	433
III. Swoboda umów jako zasada prawa cywilnego	448
IV. Faktyczne ograniczenia swobody umów	450
V. Problem istnienia swobody jednostronnych czynności zobowiązujących	452
Rozdział VI. Treść umowy	455
§ 27. Pojęcie treści umowy zobowiązaniowej	456
§ 28. Minimalna (konieczna) treść umowy zobowiązaniowej	458
§ 29. Zakres swobody kształtowania treści umowy	461
I. Wprowadzenie	461
II. Kształtowanie stosunku zobowiązaniowego jako przedmiot kompetencji stron	462
III. Granice swobody umów	468
IV. Skutki dokonania czynności prawnej poza zakresem kompetencji	508
§ 30. Treść umowy a kwalifikacja prawna zobowiązania	510
§ 31. Niemożliwość świadczenia	511
I. Pojęcie niemożliwości pierwotnej świadczenia	511
II. Odpowiedzialność odszkodowawcza w razie niemożliwości świadczenia	517
§ 32. Wyzysk	519
I. Istota wyzysku i zakres zastosowania art. 388 KC	519
II. Przesłanki wyzysku	525
III. Skutki wyzysku	528
§ 33. Umowy związane (związki umów)	531
I. Wprowadzenie	531
II. Jedność lub wielość umów	531
III. Pojęcie związku umów	532
IV. Rodzaje związków umów	534
V. Źródła i rodzaje powiązań pomiędzy umowami	535
Rozdział VII. Wzorce umów	539
§ 34. Ogólna charakterystyka wzorców umownych	541
I. Zjawisko wzorców umów	541
II. Geneza wzorców umów i ich rola w obrocie	548
III. Mechanizm korzystania z wzorców	551
IV. Wzorec umowy a umowa adhezyjna – wzmianka	552
V. Podstawowe zagadnienia teoretyczne	552
VI. Źródła prawa	560
§ 35. Rozwój wzorców umów w Polsce	561
I. Etapy rozwoju – wprowadzenie	561
II. Wzorce w Kodeksie zobowiązań	561

III. Wzorce w Kodeksie cywilnym w latach 1965–1990	563
IV. Wzorce w Kodeksie cywilnym w latach 1990–2000	566
V. Wzorce w Kodeksie cywilnym od 2000 r.	571
§ 36. Regulacja prawna wzorców umów w Kodeksie cywilnym	573
I. Zakres podmiotowy regulacji	573
II. Reżimy prawne wzorców	581
§ 37. Uniwersalny reżim prawny wzorców umów	583
I. Legitymacja do tworzenia wzorców umownych	583
II. Charakter prawny wzorców oraz mechanizm związania wzorcem adherenta	585
III. Przestanki związania wzorcem umowy	591
IV. Wymagania co do treści i formy wzorca	606
V. Wykładnia wzorców	613
VI. Pierwszeństwo umowy	617
VII. Odpowiedzialność za nieprawidłowe posługiwanie się wzorcami	619
§ 38. Wzorce w obrocie dwustronnie profesjonalnym	623
I. Odesłanie	623
II. Zbieg wzorców w obrocie między profesjonalistami	623
§ 39. Reżim prawny wzorców w obrocie konsumenckim	634
I. Prawo wspólnotowe	634
II. Wzorce konsumenckie w Kodeksie cywilnym – odesłanie	644
III. Przestanki związania wzorcem konsumenta	645
IV. Wymagania co do treści i formy wzorców umów – wzmianka	647
V. Wykładnia wzorców	648
VI. Kontrola wzorców	651
§ 40. Sądowa kontrola wzorców w obrocie konsumenckim	684
I. Kontrola incydentalna	684
II. Kontrola abstrakcyjna	687
III. Kodeks wykroczeń	697
§ 41. Reżim prawny wzorców umów w innych regulacjach prawnych – wzmianka	698
Rozdział VIII. Zobowiązania powstające podczas zawierania umów	703
§ 42. Uwagi wstępne	705
§ 43. Culpa in contrahendo	709
I. Uwagi ogólne	709
II. Norma art. 72 § 2 KC	712
III. Obowiązek zachowania poufności	721
IV. Pozostałe przypadki culpa in contrahendo	726
§ 44. Umowa przedwstępna	729
I. Pojęcie umowy przedwstępnej	729
II. Wykonanie zobowiązania z umowy przedwstępnej	746
III. Skutki niewykonania zobowiązania z umowy przedwstępnej	755
IV. Zagadnienia szczególne	772
§ 45. Pozostałe umowy zawierane w procesie przygotowania umów	780
I. Umowa o negocjacje	780
II. Umowa opcji	785
III. Umowa ramowa	791
§ 46. Obowiązek zawierania umów wynikający ze szczególnych źródeł	794
I. Obowiązek zawarcia umowy w wypadku aukcji lub przetargu	794
II. Obowiązek zawarcia umowy wynikający wprost z ustawy	798
Rozdział IX. Umowy odnoszące się do osób trzecich	805
§ 47. Wprowadzenie do problematyki umów z art. 391–393 KC	807
I. Umowy z art. 391–393 KC a względny charakter zobowiązania	807
II. Systematyczne umiejscowienie regulacji umów z art. 391–393 w KC	808

III. Funkcje umów z art. 391–393 KC	809
IV. Przepisy art. 391–393 KC jako wzorzec regulacyjny	810
§ 48. Umowa o świadczenie przez osobę trzecią (art. 391 KC)	811
I. Ogólna charakterystyka instytucji	811
II. Umowa o świadczenie przez osobę trzecią w Kodeksie cywilnym (art. 391 KC)	831
III. Praktyczne zastosowania umowy o świadczenie przez osobę trzecią ..	842
IV. Podsumowanie	848
§ 49. Umowa o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia (art. 392 KC)	850
I. Uwagi wstępne	850
II. Istota i przedmiot umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	851
III. Charakter prawny umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	854
IV. Skutki prawne zawarcia umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	855
V. Odróżnienie umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia od innych instytucji prawnych	861
VI. Zastosowanie w praktyce umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	863
VII. Powstanie zobowiązania z art. 392 KC w związku z niedojściem do skut- ku umowy o zwalnianie przejęcie długu (art. 519 KC)	865
§ 50. Umowa o świadczenie na rzecz osoby trzeciej (art. 393 KC)	867
I. Ogólna charakterystyka instytucji	867
II. Odróżnienie od instytucji podobnych	878
III. Regulacja umowy na rzecz osoby trzeciej w Kodeksie cywilnym	882
Rozdział X. Dodatkowe zastrzeżenia umowne	907
§ 51. Uwagi ogólne o dodatkowych zastrzeżeniach umownych	908
I. Pojęcie	908
II. Funkcje	909
III. Kwalifikacja prawna	910
IV. Konkluzja	911
§ 52. Zadezek	911
I. Pojęcie zadatku	911
II. Funkcje zadatku	912
III. Znaczenie art. 394 KC	912
IV. Zastrzeżenie zadatku	914
V. Skutki zastrzeżenia zadatku	925
VI. Realizacja uprawnień z tytułu zadatku	931
VII. Zadezek a inne instytucje prawne	932
§ 53. Umowne prawo odstąpienia od umowy	937
I. Uwagi wstępne	937
II. Konstrukcja kontraktowego prawa odstąpienia od umowy	938
III. Zakres zastosowania umownego prawa odstąpienia od umowy	941
IV. Wykonanie prawa odstąpienia od umowy	944
V. Skutki wykonania prawa odstąpienia od umowy	946
§ 54. Odstępne	950
I. Istota odstępnego	950
II. Spełnienie świadczenia obejmującego odstępne	952
III. Odstępne a zadezek	955
§ 55. Kara umowna	955
I. Uwagi wstępne	955
II. Funkcje kary umownej	956
III. Konstrukcja kary umownej	958

Spis treści

IV. Akcesoryjność kary umownej	961
V. Przestanki powstania obowiązku zapłaty kary umownej	962
VI. Kara umowna a roszczenie o naprawienie dalszej szkody. Rodzaje kar umownych	966
VII. Kara umowna a roszczenie o wykonanie zobowiązania.	969
VIII. Miarkowanie kary umownej	970
IX. Przedawnienie roszczenia o karę umowną	979
X. Kara umowna a kara ustawowa	980
Indeks rzeczowy	983